Ročník II. V Praze, dne 13. června 1874. Číslo 24.

Předplácí se
Pro Prahu: celoročně 5 zl., půlletně 2 zl. 50 kr., čtvrtletně 1 zl. 25 kr.
Pro venkov: celoročně 5 zl. 60 kr., půlletně 2 zl. 80 kr. čtvrtletně zl. 1·40
Jednotlivá čísla prodávají se po 12 kr.
jednotlivé přílohy hud. po 50 kr.,
Za inseráty se platí mimo kolek pouze 2 kr. za řádek drobného písma.

DALIBOR.

Časopis

věnovaný zájmům světské i církevní hudby a zpěváckých spolků českoslov., zároveň pak
organ „Matice hudební“

s četnými přílohami hudebními.

Jen frankované listy přijímají se.
Rukopisy redakci zaslané nevracejí se.

Předplatné přijímá administrace v č. 147-I. (Karlova ulice.)

Dopisy týkající se redakce budtež zasílány franko p. dru Ludevítovi Procházkovi do č. 9 v Ječné ulici.

Redaktor: **Dr. Ludevít Procházka.**
Vychází každou sobotu.
Majitel: **Emanuel Starý.**

Památné dni hudební.

13. června 1815 nar. Ant. Apt, zakladatel Pražské jednoty cecilianské — v Praze.
„ „ 1844 dokončil Mendelssohn v Londýně ouverturu k „Athalii“
„ „ 1858 † Karel Píč, sklad. a theor., řed. varhanické školy v Praze.
14. „ 1810 nar. Franc. Ulm, hud. kritik a sklad. četných písní — v Čáslavi.
„ „ 1829 I. prov. Fr. Šuberta opery „Bliženeci“ ve Vídni.
„ „ 1846 I. provoz. Mendelssohnovy skladby vok. a instrum. „Umělcům“ („An die Künstler“) — v Kolíně n. R.
„ „ 1863 I. provoz. Maxe Brucha zpěv. „Loreley“ v Mnichově.
15. „ 1749 nar. Abbé Vogler, výt. theor. a sklad. ve Würzburku.
„ „ 1837 nar. Adolf Průcha, sklad. a řed. kůru v Praze — v Zlonicích.
„ „ 1846 poprvé vystoupila Henrieta Sonntagova co „Rozinka“ v „Lazebníku sevillském“ v Paříži.
16. „ 1804 † J. Ad. Hiller, sklad. a hud. spis. v Lipsku.
„ „ 1813 nar. Otto Jahn, hud. spisov. — v Kielu.
„ „ 1816 50leté jubileum Ant. Salieriho, op. sklad. — ve Vídni.
„ „ 1831 † J. H. Šnabel, sklad. církv. — ve Vratislavi.
17. „ 1672 † Orazio Benevoli, sklad. církv. — v Římě.
„ „ 1818 nar. Kar. Gounod, sklad. op. — v Paříži.
„ „ 1854 † Henrieta Sonntagova, slovut. zpěv. — v Mexiku.
18. „ 1821 I. provoz. Webrovy zpěv. „Čarostřelec“ — v Berlíně.
„ „ 1843 nar. David Popper, výb. cellista — v Praze.
19. „ 1808 nar. Fr. X. Chvátal, skladatel a pian. — v Rumburku.
„ „ 1830 I. provoz. Donizettiho zpěv. „Olivio e Pasquale“ v Miláně.

Smetanova „Prodaná nevěsta.“

(Komická opera ve 3 jedn.; vlastnictví „Matice hudební“ v Praze.)

Dle výtahu klavírního posuzuje
dr. hrabě F. P. Laurencin.

(Pokračování.)

V 1. scéně II. jednání vidíme Jeníka se soudruhy a s Kecalem v hospodě. Jeník a ostatní chasa zpívá zprvu ku chvále piva, sbor (b—dur, $^3/_4$) jejž i co do textu, i co do hudební své stránky nazvati dlužno velmi zdařilým a to proto, že tu skladatel velmi dobře uhodil na pravý tón lidu slavnostně rozjařeného. Velmi karakteristickým je tu úvod a vůbec celý průvod orkestrální. V celém tom sboru z každého taktu s bujnou veselostí vane ze všeho konventionelního vybavený, naivní, ale přes to všecko jakýs nad obyčejnosti povznešený duch rozjařených a rozmarně naladěných junáků venkovských. I tu jako i všude, jest průvod orkestrální nad míru duchaplný a tvoří textem pěkný celek; střídání rythmu z $^3/_4$ na $^2/_4$ dá se ospravedlniti jen textem, ježto nadšení a veselí mládeže mezí a míry nezná.

A pro tutéž příčinu nalezáme v témž sboru enharmonická vybočení z b do d—dur a v toniku nazpět. Vyžadujíť slova „vše psoty a trampoty vede na zmar“ a „jest starostí na světě bez toho dost“ jiné barvy modulační. — Na to zpívá Jeník chvalozpěv na lásku, kde se podobně touživá b a jásající d—dur tonina v krásný celek pojí. Podobně zdařilý jest dvojzpěv sboru hned na to následující, v němž dvojí se ukazuje naladění. Kdežto tenoři plni rozmaru a smíchu pějí: „Tys Jeníku po uši zamilován“ hrozí bassi černým svým duchem prorockým „jen ať ti to neskalí tamhle ten pán.“ A tomuto dualismu odpovídá podobně dvojaký průvod orkestrální (zprvu malá sexta $^{as}_{es}$ a zvětšená kvarta $^{fis}_{c}$, převedena v septimu $^{d}_{g}{}^{b}_{c}$; pak pronikavá harmonie přešedší i práznou terci $^{e}_{c}$ a konečně kvartsexta $^{a}_{f}{}^{}_{c}$. K tomu zvláštní je ještě kombinování taktů (v klavírním výtahu má pravá r. $^4/_4$, kdežto levé předepsán jest $^3/_4$). Na to vystupuje Kecal se svým recitativem: „No, a stane-li se tak, nebude mít z toho škody“.

Vůbec celá ta perorace Kecala (str. 76. syst. 3. takt. 1. až str. 78., syst. 2., takt 3.) o známém

těžišti děje tohoto dramatu hudebního, jakož i orkestrace s ní v nerozlučný, pěkný celek splývající, proniklá jest oním pathosem komickým, jenž od staroitalských mistrů, dále od Mozarta, později od Rossiniho a Lortzinga s prospěchem byl pěstován, a mistrnou rukou Smetany — jak ukázáno již, mnohého zdokonalení a zušlechtění došel. A o tom lze čtenáři přesvědčiti se v klavírním výtahu, ač nemožno prohlednouti jím všecken ten kolorit, jaký podati nám může jen orkestr.

Na to opakuje se (str. 78. syst. 2., takt 4.) panegyricus o moku ječmenovém, lakotě a lásce, okolo kteréž trojice se celá ta scéna otáčí, až k poslednímu syst. str. 80, kdež zakončuje v hlučném veselí zdařilá tato scéna. Po té vyplňuje 3 stránky klavírního vytahu orkestrální věta „furiant“ (f—dur $^3/_4$, allegro energico). I v tomto tanci venkovanů vězí neodolatelná „vis comica“, která as uprostřed věty této k mocnému pathosu se povznáší. Po této bujně veselé scéně předvádí nám librettista Vaška, syna Míchova, jenž uchází se o ruku Mařenčinu. Ten dvojím neštěstím je stížen; za prvé koktá, a pak uloženo mu matkou, aby se oženil. A to má sprostředkovati Kecal, ač to Vašíčka nemálo mrzí, že ještě nezná Mařenku, svou budoucí, Kecalovým věhlasem mu určenou nevěstu. Již první monolog prozrazuje nepěknou jeho vlastnost — koktání. Však tím obratněji pojí se k slovům — vlastně ku přetrhovaným slabikám, hudba, tu svou aforistickou rhytmikou, jinde monotonním melosem nejen tuto osudnou chybu, ale i úzkost, nesamostatnost a obmezenost Vaškovu trefně naznačujíc. Z tohoto velmi choulostivého konfliktu Smetana tu opět co vítěz vyšel potvrdiv to, co již všude dříve jsme o něm pověděli, že jest totiž nejen velmi dovedným dramatikem nýbrž i karakteristikem. Následující scéna předvádí nám Vaška a přišedší Mařenku. Neodolatelně komicky působí tu takořka blbé počínání si nápadníka a schytralé jednání Mařenky, která ironisuje svého budoucího koktavého pana manžela slovy: „Znám ť já jednu dívčinu“ atd. Tomu je ale Vašíček nesmírně rád a ve své hlouposti a samolibosti praví: „O, och božíčku jaké štěstí.“ Mařenka ale neustává pokoušeti jej, béře na pomoc slzy, činí mu výčitky, že nechá zhynout srdce tak milující a konečně ptá se ho, jak se mu líbí, čímž Vašíček tak je zaslepen, že jí konečně povolí a přísahá ve své hlouposti, že ji ani vidět ani o ní slyšet nechce. Skladatel tu velmi trefně karakterisoval obě postavy, na pohled naivní, uvnitř ale zchytralou Mařenku a oklamaného nesamostatného Vaška, jehož zpěvy patří mezi nejzdařileji karakteristické v celé komické opeře Smetanově. A ježto nesnadné jest spojiti živly naivní a blbý v hudebně ušlechtilý celek, tož tím větší sluší vzdáti skladateli chválu.

V následujícím duettu snaží se Kecal Jeníka svésti z cesty horoucí lásky k Mařence, vypravuje mu o tom, kterak Mařenka již nevčstou jest jiného a zároveň hledí jej nakloniti jiné, jejížto krásu a bohatství do nebe Jeníkovi vynáší, ač toto provádění „tajného plánu“ není s to ukrýti jej a omezenost důvtipu Kecalova na jevo přivádí. Jeník zprvu zdráhá se, konečně ale uvolí se upustiti od Mařenky. Velmi šťastně podán je konec tohoto duetta (G—dur, $^3/_4$, moderato) skladatelem vzdor slabosti libretta na místě tomto i zdá se, že skladatel, cítě nedůstatek textu, vší silou, a to se zdarem, pokusil se o zakrytí slabých těch stránek.

Po odchodu Kecala odmítá naprosto Jeník sám u sebe domněnku, jakoby chtěl drahou svou Mařenku za peníze odstoupit, prodati a místo „Jak možná věřit, že bych já prodal svoji Mařenku“ hudební svou stránkou právě tak jest zdařilé, jako dramaticky oprávněné.

Celá arie ta (c—dur, $^3/_4$, andante) jest sice velmi „populárně“ a lehkým slohem psaná, ale jakýmsi kouzelným jasem naivnosti ozářená, jenž nikdy s účinkem se nemine.

Druhé finale líčí nám pravý akt veřejného prodeje nevěsty „coram publico“, před shromážděným lidem a Krušinou, Jeníkem z jedné a Kecalem s druhé strany; Mařenka a Vašek nejsou, jak samo sebou se rozumí, přítomni. Jeník pak vyjádří se přede všemi a dotvrdí podpisem, že odstupuje svou nevěstu synu Míchovu Vaškovi, ovšem bude-li si ji tento chtít vzíti. Shromážděný lid brojí proti takové „špatnosti“ ač Krušina nemálo se z toho těší. Ještě více rozhorlí se shromáždění nad slovy Kecala, že zavazuje se vyplatiti Jeníkovi (jak bylo umluveno) 300 zlatých odstupného. Konečně Jeník a svědci na slova Kecala: „Punctum, satis!“ smlouvu podepíší. A tu teprvé Krušina, když byl slyšel mínění lidu, také jednou promluví, neschvaluje počínání Jeníka.

(Pokračování.)

Z ciziny a Rakouska.

** *Z Vídně.* (Pův. dop.) Druhý koncert v témdnu velikonočním v místnostech dvorní opery přinesl vesměs úryvky z děl epigonův Gluckových, rozumí se, že v rouše oratorním. Ve fragmentu z „Idomenea“ jeví se deklamatorní princip co nejvýmluvněji v jednotlivých různě odstíněných karakterech rovněž jako v pathetickém vzletu sboru. Ještě snad vonnější a důmyslnější dokvět Gluckovy bytosti objevil se v třetím jednání z „Medey“ od Cherubiniho. Skutečně liší se „Medea“ od nejlepších prací Gluckových jen tak nepatrným krokem, jako snad ve spolku s ní „Euryanta“ od děl Wagnerových. Jest to onen významný řetěz duševní na nejvyšším stupni stojících dramatických děl hudebních, na něž osvícený duch lidu s nejnadšenější pýchou pohlížeti může a smí! — Ač v nejširším smyslu „Vestalka“ Spontiniho z níž první jednání tvořilo závěrek koncertu, rovněž své základy má v Gluckovi jako „Idomenea“ a „Medea“, přece nedovedl ve své Vestalce odolati vlivu doby, v které žil, jak tomu nasvědčují v partituře jeho se nalezající různé pomůcky zevnějšího lesku i jiné, tykající se barvitosti zpěvu a orkestrálního vedení hlasů. Jednotlivé postavy jsou však pravými, plasticky určitými typy, rovněž i orkestr jest na vlas přispůsoben melodicky-thematickému

obsahu hlasu zpěvného, s nímž pak k logicky, psychologicky, deklamatorně nerozlučnému celku splývá. Totéž platí i o sboru a o jeho starořeckém poměru k celkovému jádru dramatu. Krátce řečeno, Spontini jest pro svůj čas, a v něm úplně obživlým Gluckem. Orkestr se držel ve všech částech statečně, ne tak všude tlumočníci jednotlivých partií, kapelník Dessoff upadal opět, zvláště ve „Vestálce“, v obvyklé přehánění tempa. Den na to provedeno bylo Haendlovo oratorium „Šalomoun“. Hudební mluva v díle tom nejlépe naznačiti by se dala co velice krásná, rozum silně napínající, fantazií stejně povzbuzující, citelného však člověka bez pohnutí zanechající. Těžiště leží zde jako všude u Haendla v hudebně deklamatorní moci sborů, a v síle výrazu, v momentech lyrických a epických, tedy v ariích, vícehlasých, solových zpěvech a v recitativech. Co se týče provedení „Šalomouna“, slouží co hlavnímu dirigentu mistru Brahmsovi ku chvále, že jednak dílo to zvolil, jednak že je se sbory a orkestrem tak nastudoval a řídil, že provedení lze nazvati dokonalým. O zpěvech solových platí i zde to, co jsem nahoře uvedl.

Ještě v krátkosti zmíniti se musím o dvou v velikonočním témdnu odbývaných církevních koncertech, a to předně o koncertu „mužského zpěváckého spolku“ v kostele Augustinském. Začátek a konec tohoto koncertu ohraničeny byly duchaplnými přednesy virtuosa na varhanách L. A. Zellnera. Bylo to Mendelssohnovo chorálně recitativní „Largo“ ze sonaty pro klavír a cello op. 58., pak věta v f—dur ze Šumannových „Nachtstücke“, ideálně L. A. Zellnerem pro varhany upravená. Témuž umělci přísluší též sláva nejlepšího průvodce na varhanách a harmoniu k rozlíčným zpěvům sborovým a solovým. Z prvnějších zvláště vynikaly dva sbory „Ad vespera“ nadepsané, pak Mozartův z d do f—dur transponované pro čtyrhlasý sbor bez orkestru upravené „Ave verum corpus“. Daleko nepatrnějšími, poněvadž více dělanými než cítěnými byly sbory od Maxe Brucha a Kremsera. Stejně na nepravém místě bylo od jistého mně neznámého skladatele složené „Pater noster“ pro tenorové sólo (p. Příhoda) s průvodem harmonia, za to však pravou perlou byla Mendelssohnova arie: „Gott sei mir gnädig“ z „Pavla“, kterouž pan dr. Maass velmi zdařile přednesl.

Druhý církevní koncert uspořádán byl „cecilianským spolkem“ vedením ředitele svého Böhma. Vloni i letos předvedl nám zmíněný spolek Jindřicha Schütze (Sagittarius) plasticky vznešenou, krásnou hudbu pašijovou aneb jak titul zní: „Historie des Leidens und Sterbens unseres Herrn u. Heilandes Jesu Christi“. O díle tom učinil jsem tuším již při loňském provedení zmínku. Co do provedení mohu říci, že letos bylo mnohem dokonalejší, jak co do provedení celkového, tak co do jednotlivých partií, jichž tlumočníky byli pp. M. Bauer, dr. Maass a Förchtgott Tovačovský. Rovněž dovedný byl průvod na varhanách panem drem. Hausleithnerem.

Konečně musím se ještě v jedné velikonoční kantátě nadepsané „Passafeier“ pro sola, sbor a varhany již skladatel p. A. Vosahlo, ředitel kůru v zdejším kostele Salvatorském provedl a osobně řídil. Skladatelově vůbec šťastně ostruněnému hudebnímu naturalismu lze příčítati, že jsou jednotlivosti dílem melodicky, dílem harmonicky a rhytmicky účinné ano i pěknou náladou a vřelostí oplývající, však celku chybí organicky pravidelný proud. Provedení bylo celkem velmi zdařilé. *Dr. hr. Laurencin.*

** *Z Petrohradu.* V posledním filharmonickém koncertu s znamenitým úspěchem se potkala Ed. Nápravníka „Serenada“ z téhož smyčcového kvarteta do es-dur op. 16. pro orkestr velmi skvěle spracovaná. Mimo to provozována Glinkova ouvertura k „Ruslanu“ a Čajkovského ouvertura k „Romeu a Julii.“ V tomže koncertě vzbudily sensaci paní Valterová-Kamenská a sl. Joz. Reške-ova z Varšavy, obě žákyně slovutné Nissen-Salomanové; tato nastoupí nyní dráhu divadelní v Benátkách; jest to neobyčejný zjev umělecký, dívka teprv 19letá, jížto lze prorokovati skvělou budoucnost.

** *Hanuš Bülov* uveřejnil v „Augsb. Allgem.“ kritickou úvahu o provozování Glinkovy zpěvohry „Žizň za carja“ v Miláně, kteráž obsahuje mnoho zajímavého a kterouž sdělíme příště svým čtenářům.

** *U vídeňské konservatoře* založena bude příštím podzimkem škola divadelní, na níž učiti budou A. Strakoš, Förster, Friedmann, Arnau, dr. Kaltenleitner a J. Weilen.

** *Ve Vídni* opět nalezeny byly nedávno skladby F. Šubrta dosud pohřešované, a sice původní partitura melodramatu „Kouzelná harfa“ a úplná partitura „Domácího boje.“ První skladba nehodí prý se více ku provozování.

** *J. V. císař rakouský* daroval komitétu pro zřízení pomníku Beethovenovi ve Vídni značnou sumu z fondu pro rozšíření města. Pomník zhotovený dle nákresu prof. Zumbuše postaven bude v sadu před akademickým gymnasiem.

** Jak známo, zpívala vlašská společnost Polliniho než zavítala sem do Prahy, v Mnichově. Kdežto jindy nebývá tam divadlo tak četně navštíveno, bylo při vlašských představeních nad obyčej plno. Král sám nebyl ani v jediném představení, kdežto při Wagnerově opeře „Tristan a Isolda“, jež hned po vlašských operách se provozovala a od 6—11 hodin trvala, byl od začátku až do konce přítomen.

** *V Pešti*, jak tamější listy píší, žije 23letý mladík, jenž má pěkný hlas ženský a jenž několik již dámských partií z rozličných oper nastudoval.

** *V Berlíně* počaly dne 30. května pohostinské hry operetní společnosti řiditele Strampfera v divadle „Viktoria“. Berlíňákům prý nad míru se líbí vídeňský dialekt zpěváků a zpěvaček.

** *V Düsseldorfu* prý bude při tamější akademii výtvarných umění zřízena i škola hudební, jež má býti jaksi průpravnou pro berlínskou „vysokou školu“ hudební.

** *Při zkouškách na konservatoři v Lipsku* vystoupili též 3 chovanci s vlastními komposicemi orkestrálními, a sice W. Bendal z Londýna skladbou symfonickou z c-mol, O. Klauswell s ouverturou k dramatu „Fiesco“ a G. Löhr z Leicesteru s a-mol

symfonií. Všecky tyto práce líbily se. Kolik bylo as již těch chovanců, kteří z naší konservatoře vystoupili co skladatelé!

** *Novým intendantem* dvorního divadla v Mnichově po odstoupení bar. Perfalla jmenován baron Knigge, manžel bývalé tamější primadonny Stehleovy.

** O sl. *Klementě Kalašové* píše „Journal de St. Petersbourg“ po jejím vystoupení v úloze „Ratmíra“ v Glinkově zpěvohře „Ruslan a Ludmila“: „Úspěch debutantky byl co nejúplnější, při čemž hned podotknouti sluší, že obecenstvo naše jest povahy velmi neodvislé a k nováčkům často méně shovívavé; pročež úspěch hned prvním debutem vydobytý padá nemálo na váhu a rozhoduje téměř o další budoucnosti umělcově. Hlas sl. Kalašovy, jedné z nejlepších žaček pí. Nissen-Salomanové, jest ryzí kontraalt. Vyniká silou a plností zvláště v poloze nižší, avšak zní také výtečně v druhé oktavě. Neznám mimo fenomenální Alboni jiné zpěvačky, kteráž by honosila se hlasem s podobným tak vysloveným timbrem. Hlas sl. Kalašovy jest tak výborně vycvičen, že vyrovnalost rejistříků jest dokonalá, jak již bylo lze pozorovati v koncertu pí. Nissen-Salomanové. V úloze „Ratmíra“ neměla příležitosti, osvědčiti se také ve vyšší poloze hlasové. Máme jinak za to, že kontraalt ve vyšší poloze právě nezíská, přirozený jeho obor jest poloha hluboká, v nížto spočívá jeho půvab a v této hlas slč. Kalašovy zní krásně a silně. Někdy jeví se v hlasu ještě jistá ostrost, která se zajisté umírní častějším vystupováním na jevišti, nejlepším to brusem pro všechny talenty. Debutantka osvědčila hned v prvních scénách takovou obratnost v provedení své úlohy a učinila tak příznivý dojem svým zjevem, že byla po prvním jednání několikráte volána. Veliká arie „Ratmíra“ v III. jednání nemohla se jí krásněji vydařiti; úspěch byl tak veliký, že obecenstvo žádalo důrazně opakování, žádosti té však debutantka po tak namahavém zpěvu, po takovém rozčílení vyhověti nemohla. Po scéně té odevzdán jí byl p. kap. Nápravníkem vavřínový věnec. Zevnější zjev sl. Kalašovy výborně odpovídá povaze „Ratmíra“. Ostře vyznačené její tahy skoro vlašského rázu, významná její postava hodí se k „Ratmíru“ jak by se hodila k „Tankredu“, Arsacesovi, vůbec ku všem mužským úlohám. Veliký úspěch sl. Kalašovy jest tím významnější pro její talent, jelikož úloha „Ratmíra“ jest rovněž tak obtížná jako nevděčná, neboť nemá nic brillantního, nehledí k effektu, nemá ni pasáží, ni trylků. Jest ryze dramatická. Slč. Kalašova počínala si v ní co nejstatečněji.“ — Rovněž pochvalně pronáší se „Vsěmirnaja illustracia“: „Úspěch sl. Kalašovy v „Ruslanu“ byl tak veliký, že neobmeškáme čtenáře své co nejdříve seznámiti s osobností nové této zpěvačky. Sl. Kalašova, žákyně pí. Nissen-Salomanové (která ruské opeře již vzdělala celou plejadu znamenitých pěvců), této děkuje zúplna vycvičení a rozvinutí fenomenálního svého hlasu; hlas její jest pravý kontraalt s neobyčejnými silnými a měkkými tony hlubšími, střední rejistřík jest velmi zvučný, vysoké tony jsou slabší než nízké (jak dle karakteru kontraaltu ani jinak nemůže býti), přechody z jednoho rejistříku do druhého nespozorovatelny (zásluha to učitelkyně), zvuk jest krásně táhlý (filé), technickou obratnost nelze sobě lepší přáti, výslovnost jest velmi jasná, v dramatických momentech jeví se horoucí cit i hra jest volná a promyšlená. Co se týče barvitosti hlasu, tož jsme od časů Alboni neslyšeli podobného kontraaltu i bylo by ve prospěch naší ruské opery, kdyby byla tak výtečná zpěvačka pro nás získána.“ —

** Náš krajan J. J. Abert, na slovo vzatý hudební skladatel a kapelník při dvorním divadle v Štuttgartu, složil ku sňatku ruské velkokněžny Věry s virtemberským princem Eugenem slavnostní ouverturu, za kterouž obdržel od velkokněžny Alexandrové Josefovny zlatou taktovku, na níž začáteční písmena dárkyně provedeny jsou z démantův a rubínův.

** *Československý spolek v Štuttgartu* přestěhoval se do nových místností v restauraci „zum Baumstock“ na Leonhardovu náměstí i panuje v něm nyní čilý ruch. Členové, jichž opět několik statečných přibylo, scházívají se pravidelně každého pondělí, kdež se vyřizují žádosti besední a pěstují hlavně zpěv a hudba. Posledního času také uspořádáno bylo několik zábav, kteréž se těšily výsledku zajisté dobrému. Někteří členové spolku navštíví ve dnech 5. a 6. července Kostnici, aby ověnčili pomník velkého našeho mistra Jana Husa, v památný den upálení nesmrtelného bojovníka zu svobodu ducha. Na jaře poctil svou návštěvou spolek náš krajan, ředitel hudby J. Eil, rodem z Budějovic, který z Berlína ubíraje se do Švýcar, vyzván byl mužským zpěv. spolkem štuttgartským, by v téhož místnostech koncert uspořádal. Pan Eil přání tomu vyhověl a za hlučné pochvaly shromážděného posluchačstva vyznamenal se náš bohužel slepý rodák výtečnou svou hrou na pianě i houslích. Znamenitá technika a hluboký cit jsou předními vlastnostmi tohoto vynikajícího umělce českého. S ním spoluúčinkovali i Pražanům dobře známá dvorní zpěvačka Marlovova, Horvatka, již Štuttgartčané tak rádi nazývají „švábským slavíkem“ a český rodák p. Hromada z Kladna, jenž uměleckou dráhu svou za Liegertova ředitelství nastoupil při sboru českého divadla v Praze a nyní již po více let engažován jest u dvorního divadla v Štuttgartu, kdež zatím stal se miláčkem obecenstva. Časopisy tamnější staví tohoto mladého českého baritonistu i nad Stockhausena, jenž v celém Německu platí nyní za nejvýtečnějšího koncertního pěvce písní. Pan Hromada těší se zvláštní oblibě též v kruzích dvorních, kdež bývá stále zván, aby účinkoval v koncertech. Posledně u dvora zpíval opět v rodinném koncertu s výsledkem nejskvělejším za přítomnosti velkovévodů badenského a oldenburského a sice písně Mendelssohnovy, Šumanovy a Bruhmsovy, slaviv pravý triumf vedle proslulé pianistky slečny Mehligovy. Odebéře se za krátko do Milána za příčinou dovršení svých studií pěveckých.

** *Z Milána.* (Pův. dop.) Sto let tomu brzo bude, co vlašská hudba s slávou zavítala do metropoly ruské; bylať to „Armida“ Sarti-ho, která roku 1786 s znamenitou zpěvačkou Todi-ovou učinila na Petrohradčany dojem téměř kouzelný. Jaksi na vzájem zavítala nyní hudba z dálného severu ruského do Italie, přicházejíc si o povinný tribut úcty a uznání. Sever a jih potkaly se v uměleckých svých idealech velmi sympathicky, první návštěva ruské musy potkala se u horkokrevných Vlachů

s úspěchem věru až překvapujícím, jenž, jak doufám, proklestil dráhu plodům slovanským k budoucím snad ještě vítěznějším úspěchům. Po delší již dobu byla Glinkova zpěvohra „Život za caře“ předmětem všeobecného hovoru v zdejších kruzích společenských a uměleckých i bylo lze slyšeti nejrozmanitějších úsudků, křivých, střízlivých i nadšených. Dne 20. května b. r. vystoupila všeobecná dychtivost, jak asi přec zní ta ruská hudba, na nejvyšší stupeň. Divadlo „Dal Verme“ přeplněno bylo ve všech prostorách, sem tam zazníval živý hovor ruský, neboť se zde v tento den sjelo Rusů ze všech končin evropských dosti četně. Žeť lahodná zpěvnost Glinkovy zpěvohry bude na zdejší obecenstvo účinkovati dosti příznivě, bylo lze s jistotou očekávati, veškerá skoro čísla byla také při prvním i druhém představení hlučně aplaudována, dueto Váňy a Susanina v 3. jednání muselo býti dokonce opakováno. Zajímavo jest, že při všech světlejších a vřelejších momentech melodických Vlaši slyšeli vždy jen hudbu svoji, hudbu „vlašskou“, inspiraci Rossiniho a Donizettiho, jinak pak, ačkoliv uznávali zajímavou zvláštnost ruského zpěvu národního, temným, přidušeným jeho karakterem brzo se cítili unaveni, molová tonina predominující jest Vlachu na delší dobu skoro nesnesitelnou, v posledním jednání panovala již všeobecná roztržitost. Protož z mnohých stran stěžováno sobě bylo na jistou monotonii v barvitosti melodické, v dalším průběhu unavující, také učenější některé formy kontrapunktické nebyly obecenstvu zdejšímu, zvyklému po nejvíce homofonickým efektům Verdiovským, příliš po chuti. Nejpodstatnější námítka byla ta, že dílu Glinkově schází koncisnost, přesnost dramatického výrazu, že se rozpřádá často příliš širokým proudem epickým, živý postup děje zastavujícím. Vzdor tomu všemu sledovalo obecenstvo zejména v III. a IV. jednání každé jednotlivé číslo s napnutou pozorností. Nejvíce se líbily orkestrální předehra, úvodní sbor figurovaný, arie „Antonidy“ a barkarola tenora v I. jednání. Druhé jednání bylo rozhodně zamítnuto, hudba k polským tancům, která je zrovna oživujícím živlem, nikterak se líbiti nechtěla a vyvolala silnou opposici. V třetím jedn. dvojzpěv „Susanina“ a „Váňy“ a následující kvarteto učinily znamenitý dojem, šly „alle stelle“, jak Vlaši praví. Rovněž velký úspěch měly v IV. jedn. scena Váňy se sborem, velkolepá scena „Susanina“, v níž tento se obětuje za drahou vlast a „bílého“ cára svého, konečně závěrečná scena veliká, kteráž mnohým připomínala veliké finale I. jednání z Halevyho zpěvohry „L' ebrea“. Také v V. jednání, ač byli posluchači již značně unaveni, ještě některá čísla hlučným potleskem byla přijata. Provedení bylo svědomité, výborné. Basista Merly v úloze „Susanina“ byl na svém místě co do hudební stranky úlohy, o typu ruském ovšem má jen slabé zdání i lituji, že se nevyplnila radostná naděje, že uslyšíme výtečného Vašeho krajana J. Palečka. Co „Antonida“ vynikala sl. Menšikova, Ruska, zpěvačka výborná, ovládající rozkošný, silný a objemný svůj hlas s vzácnou uměloství. Nejslabší stránkou byla scenická úprava; Rusové přítomní, spomínající si nádhery na jevišti domácím, zpínali téměř ruce. —

R.

** *Z Pešti-Budína.* 10. června. (F) Byl to zase jeden z radostných dnů, jakýchž jsme již častokráte v „České Besedě“ u nás zažili. V tentýž den, kdy v Praze akademický čtenářský spolek slavil 25 letou památku svého trvání, otevřela naše beseda druhou svou místnost slavnostním způsobem. — Nemohu při příležitosti této opomenouti zmíniti se o jedné věci, která sice nespadá přísně do referátu hudebního, ale která karakteristickou je pro živel český v Pešti žijící. — Když před dvěma lety úsilím neunavným několika tu žijících rodáků zařizovala se česká beseda na základě praskrovničkého jmění zpěváckého spolku Pešť-budínského, stálo to velmi mnoho bojů, nežli se uskutečnila myšlénka tak dobrá, aby sobě Čechové zdejší, co do počtu i intelligence dosti silní, zbudovali stánek společný. — Místnosti potřebné musely být prostranné, a přece neměla cena jich výši možných obětí přesahovati. Není mezi námi boháčů, ale za to vskutku šlechetné vůle. — Najaly se místnosti a zařídily s velkým nákladem, k čemuž se dobrovolnými dary i půjčkami nezúročitelnými kapitál shánéti musel. A dobře se vedlo České besedě při tom. — Skromné, avšak velmi úhledné divadélko bylo zařízeno, i bylo na něm provedeno ku př. v předešlém roce 9 koncertních zábav a 30 divadelních představení. Leč staly se místnosti ty nepohodlnými, ba i nesnesitelnými. Počet členů dostoupil zatím výše 366 členů, ale počal chabnouti zase tím, že nebylo v něm pro večerní zábavy dostatek zdravého vzduchu k dýchání — byla to místnost sklepní. — A tu nastal nový boj o existenci spolku. — Že musí se vzít místnosti nové, důstojnější a pohodlnější, bylo ovšem každému z nás jasno, ale odkud opatřiti sobě potřebného nového kapitálu? — V té příčině zůstane valná hromada ze dne 29. března b. r. památnou. Po přednešení věci té, bylo od přítomných 45 Čechů na zřízení lepších místností nových upsáno 700 zl., kterážto částka dnes spolku jest nejen půjčena, leč i z části větším dílem darována. Beseda přijala byt pěkný, ve Fabrikové ulici č. 3. sestávající z prostranného sálu a 3 pokojů, za velký peníz 1464 zl. roční činže, koupila si úplný svůj nábytek, lustry, zrcadla a velmi pěkné piano. Přidám-li k tomu, že obětavostí několika členů malovány dekorace divadelní, které by mohly každému divadlu ochotnickému sloužiti ku ozdobě, že má spolek dnes dosti bohatý archiv hudební, svou knihovnu a i slušnou garderobu divadelní, doufám, že je poněkud zabezpečeno trvání jeho. — Takto nově zařízená místnost byla dne 24. května b. r. slavnostně otevřena koncertní zábavou. — Vzdor nepohodlnému počasí dostavili se členové až z dalekého starého Budína, a se srdečným potěšením pohlíželi na vkusný sál, po jehož stěnách umístněny velké sochy vynikajících mužů našeho národa, a na utěšený portálek našeho divadélka. — Opona se zdvihla a nový šumot radostného rozechvění šel od úst k ústům. — Slečna F. Geislova přednesla proslov, oduševněný vroucí láskou k vzdálené nám vlasti, a když na to spadla rouška zadní dekorace a obecenstvo překvapil obraz matičky Prahy, nad nímž Čechie opřena o znak lví, sklání palmu míru, povstal jásot nevýslovný, jemuž ani nechtělo býti konce! — Na to přednesl náš sbor pěvecký „Za hranicemi“ na slova Chmelenského od člena spolku pana Obhlídala. S potěšením zmiňuji se o tomto nadaném muži, který nadchnut jsa touhou po zdokonalení se a beze vší ctižádosti statečně podstupuje všeliké boje proti nepříznivým mu okolnostem. Slouží ve vojště a žije skoro beze všeho styku s kruhy, které by jinak vydatně působiti mohly na jeho zdokonalení. Nevšedně nadán, pracuje pod tíží poměrů svých a klade co poctivý Čech veškeré snažení své na oltář národa. — Jeho sbor jest práce nasvědčující tomu, že by v okolnostech jiných statný komponista se z něho vyvinouti musel. Jest čistě polyfonnicky spracován, a činí zajímavými svými modulacemi poněkud obtíže zpěvákům, ale provedení nemůže se účinku minouti. — Sbor náš, ač slabý co do počtu, provedl úlohu svou velmi čestně. Poslední něžný sbor „Krásný sarafán“ od Varlamova, vydařil se nad očekávání. — Slečna Kralertova přednesla 2 písně Škroupovy „Češka“ a „Večer“ hlasem velmi lahodným. Zvláštního uznání zasluhuje čistá její intonace, u ochotníků jinak dosti zřídká. — Pp. Salaba a Novák hráli těžký co do souhry koncertní duett Hauptmanův (G-dur tak zvaný Spohrovský) s oduševněným pojmutím a precisností svědčící o tom, že jich housle asi často vedle sebe švehlí. Hlavním faktorem v zábavě té byl vším právem osvědčený

i vám známý umělec na violoncello pan Jindřich Korel, který náhodou Pešť-Budín navštívil. Nevím, co bych více měl chváliti na jeho hře. Velký, čistý a vroucí jeho ton strhává mysl posluchače mocně v hloubku citupiné a výmluvné jeho hry. — Nehrál nám ničeho, kde bychom mohli obdivovati technickou jeho sběhlost, která přece na něm dávno oceněna, ale pěl nám za to na svých strunách, že se každičké srdce rozehřáti muselo. — Ernestova Elegie i Goltermannova Romance (G-moll) jsou skladby v ohledu tom příliš známé, než abych o nich musel šířiti slov.

***Ze Sondershausenu.* (Pův. dopis). Dne 31. května odbýván zde za nesmírného účastenství obecenstva i domácího i cizího první „Loh"-koncert. Na počátku programu stála karakteristická, thematicky velmi efektně pracovaná předehra ku Shakespearovu „Králi Richardu III." R. Volkmanna. Ač skladba ta výtečna jest, byla přece s ledovou chladností se strany obecenstva přijata. Za to nadchlo číslo následující, třetí věta ze symfonie „Valdštýn" od Rheimbergra (Valdštýnův tábor a kázaní kapucína) jednak svou svěží originalitou, jednak bezúhonnou interpretací orkestrem k hlučnému potlesku. Fantazii pro čello od Grützmachera zahrál pan Monhaupt, mladší bratr a žák výtečného čellisty při zdejší kapele s jistotou i čistotou a klidem na mladý věk debutantův překvapujícím. Snažením mladého umělce budiž osvojiti sobě okrouhlejší a větší ton jakož i samostatnější pojmutí. Rhapsodie (číslo 2.) od Liszt—Müllera zakončilo první oddělení. Druhé oddělení vyplnila čarokrásná, pravou lesní romantikou prodchnutá symfonie „Im Walde" od J. Raffa. Obecenstvo nejvíce rozehřály obě střední věty: „In der Dämmerung — Träumerei, — a Tanz der Dryaden." Koncerty večerní nazvané „für's Volk" jsou skutečn mi koncerty pro lid, totiž pro shromážděné rolníky a venkovské hosty, by se hudbou pobavili. Proto nesmí se na sestavení a provedení programu příliš přísně měřítko bráti, ač často provedeny bývají i velké symfonie. Program posledního koncertu podobného byl následující: ouvertura k „Ferdinandu Kortezu" od Spontiniho; Meditation od Bach-Gounoda, Entre acte od K. Stära; Waffentanz a sbor z „Jessondy" od Spohra; pochod pro dechové stroje od Bilse-ho, ouvertura od Šindelmeissera. — Na podzim bude zde uspořádána velká hudební slavnost památce Beethovenově platící, kteráž zajisté potká se s velkým účastenstvím.

Kronika zpěváckých spolků a hudebních jednot.

*** *Zpěvácký spolek pražských typografů* uspořádá dne 14. t. m. o 3. hod. odpol. zábavu na ostrově Střeleckém, ku kteréž ustanoven jest velmi pestrý program. Ze sborů zejmena uvádíme: „Rolnickou" B. Smetany, „U večer" Em. Vašáka, „Rozmarinku" Fr. Pivody a „Českou muziku" Joz. Lva.

***Ve prospěch národního divadla v Praze odbývána bude v neděli dne 14. t. m. v Staré Huti hudební produkce, při níž mimo hudebních sil z vůkolí ze zvláštní ochoty účinkovati budou: slečna M. Cachova, pp. A. Švippel, J. Paukner z Prahy a p. J. Nešvera z Berouna. Program k produkci té ustanoven následovně: 1. Ouvertura k Webrově „Čarostřelci" pro orkestr. 2. Arie „Fidesy" z Meyerbeerovy opery „Prorok" s průvodem piana, přednese slč. Cachova. 3. Pochod z Wagnerova „Tannhäussera" pro piano od Liszta, přednese p. Nešvera. 4. Píseň pro bas od Pauknera s průvodem piana, přednese p. Švippel. 5. a) Cikán, píseň pro tenor od V. E. Horáka a b) Píseň pro tenor od B. Bradského přednese p. Popelka. 6. Smyčcové kvarteto od Haydera do D-dur. 7. Duetto z opery „Marta" od Flotowa, přednese sl. Cachova a p. Švippel. 8. Ouvertura k dramatu „Rosamunda" od Fr. Šuberta pro orkestr.

Zprávy z Prahy a z venkova.

* Důst. pan děkan Kyšperský P. Ant. Buchtel vydal vlastním nákladem „Památní lístek" pro piano od Jana H. Voříška, jejž co drahou památku po zesnulém mistru dosud pouze v rukopise choval. Znamenán jest dne 1. října 1817. Skladba sama, ač vystupuje v skrovném jen rámci, připomíná znamenité „rhapsodie" téhož mistra, jež by neměly scházeti v repertoiru žádného českého pianisty. Vydavatel připojil kontrapunktickou variantu, přeměniv hořenní s dolenním hlasem, čímž zároveň podal dobrou etudu ku cviku levé ruky. — Taktéž vlastním nákladem vydal a všem milovníkům žertovného zpěvu věnoval P. Ant. Buchtel hudební žert „Chrt, vlk" — báseň beze všech samohlásek, k nížto nápěv s průvodem piana složil. (V Praze u J. Hoffmanna. Cena 30 kr.)

* Cecilie, časopisu pro katolickou hudbu posvátnou, vyšlo redakcí P. Ferd. Lehnera číslo 6. Obsahuje pokračování pojednání o „chorálu", v němž velmi vřele spomíná se nedávno vypsaného konkursu na uprázdněné místo ředitele kůru v Mladé Boleslavi, kterýmž se obec Mladoboleslavská nemálo proslavila, ukázavši jiným obcím českým cestu, jakouž kráčeti mají, chtějí-li upřímně provésti nutnou reformu hudby chrámové. Článek celý (z pera redaktora) jest pozoruhodný a prodchnut vřelou láskou k věci samé. Kéž by si ho zejména naši duchovní správcové bedlivě povšímnuli! — Dále přináší zprávy o pěstování církevního zpěvu v arcidiecesi pražské, litoměřické, královéhradecké a budějovické, konečně program hudební slavnosti něm. jednoty cecilianské v Řezně. Hudební příloha uvádí za příklad chorál gregoriánský (Adjuva nos Deus), kterak jej lze v harmonisaci rozmanitě použiti.

* Se študováním novinky „*Pytláci*" (Les braconniers) od Offenbacha se již započalo; uslyšíme operetu tu ještě v této sésoně letní na hradbách, kde i letos všelijaké ty „víly, panny, vydřiduchové a čerti" straší. Což nemohou se v aréně dávat i věci lepšího zrna, jako na př. „Kapitán Henriot" a j.? Či styděli by se pp. zpěváci a zpěvačky za vystoupení v aréně?

* Slavný skladatel ruský *Antonín Rubinstein* sdělil nám tyto dny soukromým dopisem, že ku provozování své opery „Děti stepi" na českém jevišti hodlá zavítati do Prahy a zároveň zde veřejně koncertovati.

* *Pražské oktetto saloních pěvců* podnikne dne 21. t. m. umělecký výlet do Mělníka, kdež vystoupí v koncertu. Častějšími takovými výlety zajisté zavděčili by se venkovskému našemu obecenstvu v nemalé míře, neboť nelze slyšeti mužský čtverozpěv tak snadno v takové dokonalosti. Snad se jim také podařilo, leckterý zpěvácký spolek, v tvrdém spánku pohroužený, k novému opět životu povzbuditi.

* „*Vlasta*" zove se zpěvníček pro dámy, kteryž vyšel tiskem a nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze a jejž sestavil známý spisovatel Em. Züngl.

Sbírka tato vyhovuje potřebě praktické a bude zajisté zpěvumilovným našim damám velmi vítanou, neboť v ní naleznou hojný výběr nejoblíbenějších arií různých oper a operet a množství tekstů k písním umělým a národním. Zevnější úprava jest velmi vkusná. Omylem snad pouze vřaděna jest „Mandollinata“ Paladille-ho mezi písně národní.

* *Bibliotéky operních a operetních tekstův* vyšel nákladem Ferd. Urbánka svazek 38.. obsahující libretto ku Gevaertově opeře „Kapitán Henriot“, která právě na českém jevišti došla úspěchu tak čestného. Překlad plynný a věrný obstaral chvalně známý v tomto oboru p. Em. Züngl.

Hudební akademie, uspořádaná kruhem mladých hudebníkův „Uměl. besedy“ (dne 7. června v sále Měšťanské besedy) měla hlavní ten účel, seznámiti i širší kruhy obecenstva pražského s nadějnými silami nejmladší nyní u nás generace skladatelův českých. Sestoupilo se totiž před nedávnem několik bujarých, s úsilovnou pilností ku předu za cílem vyšším zrak nadšeně povznášejících junáků, vesměs zdárných to žáků varhanické školy naší, v užší spolek za tím úmyslem, aby neustálým stýkáním — se a vespolným vyměňováním myšlének tříbili náhledy své i vkus svůj umělecký. Za tímto pochvalným účelem pořádali častěji v soukromém kruhu svém produkce dle pevně stanovených programů v nichž sestavena bylá vždy jednotlivá čísla tak, že vynikající skladby nejznamenitějších mužův světa hudebního střídaly se s pracemi některého člena družiny té umělecké, aby živým hned důkazem patrno bylo všem, čím dosud a jak se líší práce mladistvého ducha začátečníka v umění od skvělého vzoru mistra dokonalého. Toť jediná a pravá cesta ku zralému poznání; neboť důkladným sebepoznáním, v němž zahrnuto jest ono vědomí, co vše překonati ještě musí mladý duch, než dospěje k oněm výšinám, v nichž měřiti by se mohl s mistry, důkladným tím oceněním (a nikoliv přeceněním ani podceněním — což stejně jest zhoubné) svých vlastních sil a mohutností duševních, takovouto přísnou a bezohlednou autokritikou, jež práce vlastní ku poznání pravdy porovnává s výtvory mistrův uznaných, možno jedině dospěti k pravému ideálu, k uskutečnění i nejsmělejších snů, jež kouzlí tvořením uměleckým rozohněná fantasie v bujné hlavě každého snažlivého syna múz. Zdá se to tak snadným, tak zřejmým a na bíledni ležícím — a přece nalézáme málo takových skladatelů v životě, kteří by svědomitým porovnáváním svých plodů s výtvory mistrnými snažili se po objektivním zralém usudku sami nad sebou. Samolibost, buď zřejmá, či zakrývaná, jež více méně vrozenou se zdá býti vlastností umělcům všem, hraje tu velkou roli; a konečně se tu vždy několik nesvědomitých, falešných přátel najde, kteří za všelijakými úmysly vychvalováním a stálým pokuřováním dovedou v plamen mohutný rozdmýchati sebe skrovnější jiskru marnivosti. Pak jest ovšem veta po všech nadějích, jež učitelé v něj z počátku kladli. Bohatý pramen přirozeného nadání rozplývá se v prvních pracích, jež přijme obecenstvo s jásotem. Běda tomu, jenž opojí se jasotem tím, běda tomu, jehož smysly zastře ješitná samolibost a on spoléhaje na přirozené nadání své, nestuduje, nesnaží se po neustálém zdokonalování — se. Kam přivede to ubožák ten? O tom poučiti nás mohou neblahé úkazy ze života denního. Nejskvělejší talent, pakli neustále nestuduje, pakli nevšímá si nejnovějších úkazů světové literatury hudební, záhy se vyčerpá a zakrní. Neustálý pokrok, všestranné vzdělání a rozumná, důsledná práce — v těchto zuameních zvítězí domácí naše umění, k jehož nejmladším representantům se obracíme s důvěrou pevnou, že rozmnoží šiky těch, kteří odhodlali se bojovati proti zastaralým předsudkům za idey, jimiž moderní doba uměnu hudební skvělé obohatila. Boj ten vyžaduje sil obětavých, jež nadchnouti se dovedou pro myšlénku vznešenou — ku komu tedy jinému možno se obrátiti, kde možno hledati tento čistý plamen nadšení než v mladých, všemu krásnému přístupných prsou? Dle všeho, co jsme ze skladeb v první této veřejné produkci slyšeli, souditi můžeme, že jednati jest nám tu vesměs se silami v pravdě nadanými, a což dobrou nás naplňuje nadějí do budoucnosti: se silami snažlivými, jimž zajisté neujde to, co výtečného poskytuje pokrok v širém umění hudebním. Vždyť i vůdce a výtečný pěstitel vloh jejich p. řiditel Skuherský, jenž v době nejnovější obohatil domácí literaturu hudební mnohou skvělou, duchaplnou skladbou forem nejmodernějších, jest jim v té věci vzorem následování hodným. Ze všech v akademii této předvedených prací vane duch bujarý, jenž vzdor tomu z mezí přísné školy předce nikdy nevybočuje. Ovšem setkáváme se tu často také s mnohou starou šablonou, však nedá se upříti, že u mnohého opět překvapuje samostatnost v koncepci myšlenek i v jich obratném provedení. Do nejjemnějších odstínů detailuje myšlénky základní především J. Hartl, jehož první věta z „kvinteta“ vydává patrné svědectví nejen o bohatých vlohách, nýbrž o pilném jich pěstování a svědomitém studiu. Krásnou formou celkovou vyniká zejména J. Klička, jenž s neobyčejným bystrozrakem vládne zvláště apparatem vokalním, jehož mocné účinky, jak vidno bylo z mohutně založeného „Gloria“, zvláště pak půvabného „Zastaveníčka“ pro baryton a mužský sbor mladý skladatel s routinou obdivuhodnou ovládati umí. Skladba posledněji naznačená nalezla by vděčných ctitelů mezi přátely mužského zpěvu pospolitého. Upozorňujeme na ni co na velmi vděčné číslo zdejší salonní okteto. Ostatně by zajisté uveřejněním i v mnohém spolku venkovském živého došla účastenství.

V klavírních formách se osvědčili Přibík a Jiránek, jichžto skladby snesou bez odporu i přísnější měřítko kritické. S jemnocitem vší chvály hodným umějí tito posledně jmenovaní rozeznávati rozdíl mezi pravými mistry, jichž příkladu se drží, a mezi polovičatými skladateli, píšícími pro obyčejnou potřebu obecenstva, jimž vyhybají se z daleka. Tak se zejména Přibík osvědčil co důkladný znatel Šumana ve svých vesměs zajímavých klavírních drobotinách. (Touha, naděje, radost, fuga), Jiránek opět co výhradní ctitel mistra Chopina ve svém zdařilém Polonézu. K podobným vzorům

možno jen gratulovati. Se stejným štěstím vynikali v oboru vokálním ještě Holý a Knittl, z nichžto prvý svým duettem („Žitné pole“), jež místy zdařilým tonem ryze národním vyniká, v četně shromážděném hlavně dámském obecenstvu pravou bouři potlesku vyvolal. Ku konci podotýkáme, že bylo každé jednotlivé číslo velmi vděčně přijato. Solové partie že poněkud trpěly tím, že sezpívány byly od sil dosud neznalých na valně nedokonalém stupni vývinu (co do hlasu i přednesu) se nacházejících. V instrumentálních skladbách účinkovali s dobrým výsledkem pp. Markus (nově engažovaný řiditel orkestru českého divadla, honosící se ušlechtilým tonem) a obratný čelista Kompit. Klavírní skladby či klavírní průvod k písním provedli vždy sami skladatelé těch kterých čísel. Při nejblíže příští akademii bylo by žádoucno, aby se statný tento spolek omladiny umělecké postaral o lepší piano a dovednější síly pěvecké solové (sbor držel se statečně). To přáli bychom ve prospěch vlastních jejich skladeb; neboť za takových okolností, kde musíme se spokojiti jen s pouhým a to ještě k tomu povážlivým odzpíváním not, kde třásti se musíme, že poněkud odvážnější úhoz ruky vetchý mechanism — piana rozdrtí — za takovýchto přitěžujících okolností nelze se radovati z čistého požitku skladby. Těšíme se na brzké shledání v příští produkci s touto svěží nadějí hudební literatury domácí!

x.

Směs.

Myšlenky o hudbě.

Výroky slovútných skladatelů a spisovatelů o hudbě

Sebrala La Mara.

II.

Zákony, meze, pokrok.

Co přišlo, to opět jednou zajde a právě to, co se pevně zakořenilo, upadne v zapomenutí tím snáze; tím již úpadku a konci svému se přiblížilo.

M. Hauptman, listy.

Obracela-li se po nějaký čas pozornosť převahou k formám, tož zapotřebí opět nové látky pro umění; a ta neobjevuje se vždy stejně v podobě rozumné, nýbrž spíše také nahodilé. Tak stalo se to u Josquina, jenž současníkům byl extravagantním, tak bylo to u Benátčanů, u Beethovena. Z počátku zdá se to lidem býti nesnesitelným; má-li to ale aspoň jiskru dobroty v sobě, nemine se to s účinkem tím, že předchozí (vyjma ovšem to nejlepší) stává se nudným, nechutným. To, co nejlepšího, ovšem ničeho netratí; spíše osvěží se to, tak jako omládne i strom, zbaven byv mnohých rostlin cizopásných, kteréž pevně naň upjaty, šťávy mu ujímaly.

Tamtéž.

Život v umění záleží v podstatě jen v pokroku toho druhu, že nové idey za svůj obsah a svoje momenty uznává a přijímá; je to tedy vlastně zjevování se idey, ne pak její odumírání.

A. B. Marx, Beethoven.

Listárna redakce.

Panu J. K. v Kyšperku. Odporučujeme Vám Fr. V. Janouška: „Theoreticko-praktickou nauku o zpěvu pro žáky vyšších škol národních, jakož i pro školy měšťanské“, která obsahuje cvičební látky dosti. Vyšla nákladem I. L. Kobra v Praze a stojí pouze 56 kr. Pro mládež velmi vhodná jest sbírka písní dvou- a tříhlasých „Vínek“, taktéž Fr. V. Janouškem vlastním nákladem vydaná (v komisi kněhkup. Th. Mourka) a zejména pro dívky Zvonařův „Zpěvníček pro dívčí školy“ (I. L. Kober 84 kr.) — Co se týče dotýčného seznamu figurálních skladeb chrámových, nemůžeme Vám prozatím sloužiti. Doufáme že později.

P. J. K. v L. Odporučujeme Vám co nejvřeleji v „Daliboru“ již ohlášený „Venček slovenských narodnich piesní“, jež vydal vlastním svým nákladem Karel Ruppeldt, učitel na vyšší dívčí škole v Liptavě Rv. Mikuláši.

☛ K dnešnímu číslu přiložena jest VI. hudební příloha: „Hvězda naděje“, píseň dra. Lad. Zeleňského a „Spi děťátko“, píseň Antonína Foerstra.

Nejnovější hudebniny

vydané tiskem a nákladem firmy

Em. Starý a spol. v Praze 147—I.

„HLAHOL“, sbírka čtverozpěvů pro mužské hlasy.

Sešit 51. **Kmotr Bumbal**, složil W. E. Horák,
Život v háji, složil E. L. Měchura. Part. a hlasy 70 kr.

„ 52. **Česka muzika**, žertovný sbor, složil Jos. Lev.
Čilým krokem, složil E. L. Měchura. Part. a hlasy 70 kr.

Sbírka čtverozpěvů pro smíšené hlasy:

Sešit 25. **Brouk a růže** dle V. H. Veita, **Na Moravu** dle Javůrka, **Kalina** dle E. Vašáka, } upravil K. Bendl.
Part. a hlasy 80 kr.

„ 26. **Píseň při draní** dle V. E. Horáka, **Soaza čarodějnice** „ } upravil K. Bendl.
Part. a hlasy 80 kr.

„ 27. **Žnecká**, složil J. Nešvera.
Kdyby ten slavíček, složil J. Nešvera.
Píseň z lidu dle Mendelssohna, u. K. Bendl
Part. a hlasy 80 kr.

„ 28. **Zpěv slavnostní**, složil K. Bendl.
Lásky sen, složil A. Valenta. Part. a hlasy 80 kr.

„ 29. **Jen do skoku** (polka), složil Al. Strebl.
Poupě a polibení. Part. a hlasy 80 kr.

„ 30. **Píseň na cestu** dle Veita, **Stará píseň** „ } upravil K. Bendl.
Part. a hlasy 80 kr.

Tovačovský A. B. **„Zapějme písně vesele“** pro mužské hlasy s průvodem piana. Cena 71 hr.

☛ Pp. odběratelé „Daliboru“ obdrží 20 proc. srážky z veškerých našim nákladem vydaných hudebnin.

Tiskem Jos. R. Vilímka v Praze. 1874. — Nakladatel Em. Starý.